

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสภาพปัจจุบัน การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยพัฒนาผู้อ่านให้ได้รับประสบการณ์ด้านความรู้ ความคิดและความเพลิดเพลินทั้งนี้เพราะแหล่งความรู้ที่คนเราสามารถค้นคว้าได้ด้วยตนเอง มักเป็นหนังสือหรือสิ่งตีพิมพ์อื่นๆ ซึ่งการที่จะรับสื่อสารเหล่านั้นได้ต้องอาศัยทักษะทางการอ่านทั้งสิ้น ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านดีย่อมมีโอกาสหาความรู้จากหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ได้มากกว่าผู้ที่มีความสามารถในการอ่านน้อย ดังที่ประทีป มหาจันทร์ (2530) กล่าวว่า การอ่านนอกจากจะเป็นพื้นฐานของการศึกษาเล่าเรียนและช่วยให้เกิดความบันเทิงใจแล้วยังช่วยให้บุคคลได้รับข่าวสาร ความเคลื่อนไหวและข้อเท็จจริงต่าง ๆ อันจะนำไปใช้ปรับปรุงชีวิตและสังคมให้ดีขึ้น และน่าอยู่ขึ้นนั่นคือ บุคคลที่มีทักษะในการอ่านสูงจะสามารถเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้เป็นอย่างดี และรวดเร็วซึ่งย่อมมีโอกาสเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์จากการอ่านได้มาก

ความสามารถในการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญในการศึกษาทุกระดับ เนื่องจากในการเรียนวิชาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนล้วนแต่ต้องใช้การอ่านเป็นสื่อในการเรียนรู้ทั้งสิ้น ความสามารถในการอ่านหมายถึงความเข้าใจในเนื้อเรื่องที่อ่านซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ ผู้ที่สามารถอ่านได้เร็วและจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ ย่อมจะเรียนรู้เนื้อหาของวิชาต่างๆ ได้ดีกว่าผู้ที่อ่านช้าและจับใจความได้ไม่ครบถ้วนหรืออ่านผิด (แหวววว โรงสะอาด, 2530)

แม้ทุกคนจะตระหนักถึงความสำคัญของความเข้าใจในการอ่าน แต่ปัญหาที่สำคัญในการสอนที่พบคือ นักเรียนขาดความเข้าใจในเรื่องที่อ่านหรือเข้าใจได้ช้า จับใจความสำคัญของเรื่องไม่ได้ ความสำเร็จไม่เป็นซึ่งจะเป็นปัญหาในการตีโจทย์เลขและวิชาอื่นๆ ต่อไปด้วย (สมชัย วุฒิปรีชา, 2531) สภาพโดยทั่วไปที่พบอีกลักษณะ คือ ในการอ่านของนักเรียนนั้น มีนักเรียนบางคนอ่านได้แต่ไม่รู้เรื่องที่อ่านและจับใจความสำคัญของเรื่องไม่ได้ ทำให้อ่านไม่มีความหมายเพราะไม่รู้เรื่องหรือไม่ได้สาระความรู้จากเรื่องที่อ่าน (รัชณี ศรีไพรวรรณ, 2527) นอกจากนี้จากการวิจัยสังเคราะห์กระบวนการหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ด้านผลการใช้หลักสูตรพบว่า

ครูผู้สอนไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนได้ กล่าวคือนักเรียนประถมศึกษาที่มีความสามารถในการอ่าน เขียนและพูด ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2532)

วนิดา โสภากัณฑ์ (2530) ได้สรุปปัญหาที่ก่อให้เกิดความล้มเหลวในการสอนทักษะการอ่านจับใจความว่าเกิดจาก ระดับสติปัญญาของนักเรียน นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาภาษาไทย บทเรียนไม่เร้าความสนใจทำให้เกิดความเบื่อหน่าย เรื่องที่นำมาให้นักเรียนอ่านยากเกินไป ครูเน้นการสอนอ่านออกเสียงมากเกินไป และนักเรียนมีปัญหาคู่มือหาทางช่วยเหลือ นอกจากนี้จากการติดตามผลการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 พบว่าการสอนที่ไม่ประสบผลสำเร็จตามที่หลักสูตรต้องการ สาเหตุมาจากครูเป็นส่วนใหญ่ คือครูไม่เปลี่ยนวิธีการสอน ครูไม่เข้าใจกระบวนการเรียนการสอน วัตถุประสงค์ เนื้อหาและการประเมินผล ครูยังใช้หนังสือเรียนเป็นหลัก (อ้อม ประนอม, 2529)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การอ่านมีบทบาทและมีความสำคัญที่สุดในการเรียนรู้ตลอดชีวิต แต่ปัญหาประการสำคัญที่ทำให้การอ่านของเด็กไม่มีประสิทธิภาพ เกิดจากการที่ครูไม่เปลี่ยนวิธีสอนทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่าย ดังนั้นวิธีแก้ไขในเรื่องการอ่านนั้นสิ่งสำคัญที่ต้องแก้ไขคือ วิธีสอนของครู ครูจะต้องมีเทคนิควิธีการที่หลากหลายและรู้จักเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสม (อนงค์ศิริ วิชาลัย, 2533)

วิธีสอนแบบซึ้นแนะ (Suggestopedia) เป็นวิธีสอนภาษาวิธีหนึ่งซึ่งเชื่อกันว่าสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนรู้ได้ 5-50 เท่า โดยยึดหลักการพื้นฐานของการทำสมาธิ และใช้ดนตรีคลาสสิกประกอบ จิตวิทยาสิ่งแวดล้อม การผ่อนคลายความเครียด ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้โดยไม่รู้สึกรู้สีกตัวและไม่รู้สึกเมื่อยล้าในขณะที่เรียน สามารถที่จะเรียนรู้ภาษาได้คราวละมากๆ เป็นวิธีสอนที่ได้รับความนิยมมาก ปัจจุบันในประเทศบัลแกเรียได้นำไปใช้สอนในหลายๆ วิชา นอกเหนือจากใช้สอนภาษา (สอาด ศศิธรามาศ , 2531) ได้มีผู้นำวิธีสอนแบบซึ้นแนะไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนในแต่ละท้องถิ่น ดังเช่น Bancroft (1983) ก็ได้้นำวิธีสอนแบบซึ้นแนะไปประยุกต์ใช้เช่นกัน โดยกล่าวว่าการนำวิธีสอนแบบซึ้นแนะไปใช้ในการสอนนั้น ไม่สามารถที่จะนำเอาวิธีการโดยตรงไปใช้กับสถานการณ์ต่างๆ ไปในโรงเรียนได้แม้ในประเทศสหรัฐอเมริกาเองก็ไม่สามารถสอนตามทฤษฎีได้ทั้งหมด ดังนั้นจึงสมควรที่จะต้องเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับครู นักเรียนและสถานการณ์การเรียนการสอนในประเทศนี้ๆ แต่ยังคงยึดองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนที่เหมือนเดิม

จากหลักการและประสิทธิภาพของวิธีสอนแบบซีแแนะที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจและนำวิธีสอนแบบซีแแนะที่ Bancroft ได้ปรับปรุงมาประยุกต์ใช้ในการสอนภาษาไทย เพราะ เป็นวิธีสอนภาษาที่มีการทดลองค้นคว้าแล้วว่าให้ประสิทธิภาพต่อการเรียนเป็นอย่างมากและ ได้มีผู้นำไปประยุกต์สอนในหลาย ๆ วิชาไม่เฉพาะการสอนภาษาเท่านั้น สำหรับในประเทศไทย จากการศึกษาพบว่ายังไม่มีผู้ใดที่นำเอาการสอนแบบซีแแนะมาใช้ทดลองสอนภาษาไทยให้กับนักเรียน ในระดับประถมศึกษามาก่อน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำการสอนแบบซีแแนะที่ Bancroft ได้ปรับปรุงแล้ว มาปรับปรุงอีกครั้ง แล้วประยุกต์ใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อศึกษาความเข้าใจในการ อ่านภาษาไทยของนักเรียนระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยการสอนแบบซีแแนะและกลุ่มที่เรียนโดยใช้การสอน ตามปกติ

เนื่องจากการอ่านมีความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะเลือกวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหา ความเข้าใจในการอ่าน เพราะการอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญมากในการศึกษาทุกระดับชั้น และ มีความสำคัญอย่างยิ่งในโลกปัจจุบันที่เป็นยุคของข่าวสาร ประกอบกับปัญหาในการอ่านที่กล่าวมา ข้างต้น รวมทั้งประสบการณ์ในการสอนของผู้วิจัยพบว่านักเรียนส่วนมากอ่านออกแต่ไม่เข้าใจ เรื่อง ที่อ่านซึ่งพื้นฐานที่สำคัญของความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนอันดับแรกก็คือ การเข้าใจความ หมายของคำ วิธีสอนแบบซีแแนะ เป็นวิธีสอนที่ทำให้นักเรียน เรียนรู้คำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ Lozanov พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบซีแแนะสามารถเรียนรู้ความหมายของคำศัพท์ ได้วันละ 100 คำ และนักเรียนในชั้นเรียนสามารถเรียนรู้คำศัพท์และจำคำศัพท์ได้ประมาณ 2,000 คำ ในการสอน 60 ชั่วโมง (Stevick, 1983)

จากการศึกษาหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษา- ธิการ, 2523) พบว่าในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนได้เรียนรู้คำ ความหมายของคำมา มากพอสมควรจากในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ประมาณ 2,450 คำ ตลอดจนประโยคต่าง ๆ ซึ่งมากพอที่จะใช้เป็นพื้นฐานในการอ่าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและจับใจความได้เป็นอย่างดีแล้ว ยังเป็นการสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่ต้องการให้นักเรียนสามารถอ่านได้เร็วและเข้าใจเรื่องราวได้ เป็นอย่างดี นอกจากนี้วิถีภาวะของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นั้น สามารถที่จะปฏิบัติ ตามขั้นการสอนแบบซีแแนะได้ เช่น ในเรื่องของการทำสมาธิ การสร้างจินตนาการ ดังที่ Pressley (1977) กล่าวว่าเด็กในวัย 9-10 ขวบ จะได้ประโยชน์จากการสอนให้นึกภาพหรือ จินตนาการขึ้นตรงกับเนื้อหาร้อยแก้วที่เขาได้ฟังหรืออ่าน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมุ่งที่จะศึกษาผลการใช้ การสอนแบบซีแแนะที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลการใช้การสอนแบบซีแนะที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนในภาค
เรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2535 โรงเรียนสาธิตมอดินแดง มหาวิทยาลัยขอนแก่น อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน
2. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง เป็นเนื้อหาวิชาภาษาไทยในกลุ่มการสอนภาษาไทย ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ บทที่ 2 เรื่อง วัดร้างกลางป่า บทที่
3 เรื่อง ที่งานสงกรานต์ บทที่ 4 เรื่องจดหมายจากสุพรรณบุรี บทที่ 5 เรื่องฟังเรื่องสนุก บทที่
6 เรื่องเพื่อนใหม่ นำมาเขียนเป็นแผนการสอนได้ 30 แผน คือ แผนการสอนแบบซีแนะ 15 แผน
แผนการสอนตามปกติ 15 แผน
3. เวลาที่ใช้ในการทดลอง ใช้เวลาทดลองสอนทั้งสิ้น 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 แผน
เป็นแผนการสอนแบบซีแนะและแผนการสอนตามปกติอย่างละ 15 แผน แต่ละแผนใช้เวลาสอน
3 คาบ คาบละ 20 นาที
4. ตัวแปรที่จะศึกษา
 - 4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การสอนแบบซีแนะ การสอนตามปกติ
 - 4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย

สมมติฐานของการวิจัย

วิธีสอนแบบซีแนะในยุโรปตะวันออกเชื่อกันว่าเป็นวิธีสอนที่สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ
ของการเรียนรู้ด้านภาษาได้ 5-50 เท่า (สอาด ศิริธรรมาส, 2531) และ Lozanov ได้ทำ
การศึกษาทดลองวิธีสอนแบบซีแนะ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่บัลแกเรีย พบว่าการ
สอนแบบซีแนะให้ผลดีกว่าการสอนแบบเดิม สามารถที่จะเพิ่มความเร็วของการเรียนภาษาได้มาก
กว่าการเรียนตามปกติ

สำหรับในประเทศไทยจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนแบบชี้แนะ ปรากฏว่ายังไม่ม้งานวิจัยใดที่เปรียบเทียบการสอนแบบชี้แนะกับการสอนตามคู่มือครูของกระทรวงศึกษาธิการในระดับประถมศึกษามาก่อน แต่มีงานวิจัยลักษณะนี้ในระดับอื่น คือ งานวิจัยของ รัชนี้ ศิริมาลา (2529) ท้าการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบชี้แนะกับวิธีสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์และแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบชี้แนะสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยสอนตามคู่มือครู

บรรยากาศในชั้นเรียนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง บรรยากาศในชั้นเรียนดีช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความสุขพอใจที่ดี มีความสนใจ และตั้งใจศึกษาเล่าเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (สุพล วงสินธุ์, 2534) และในการเรียนการสอนภาษาจะให้ได้ผลดีที่สุดนั้น นอกจากจะต้องอาศัยวิธีการสอนที่ดีแล้ว ยังจำเป็นต้องมีบรรยากาศที่ดี ซึ่งหมายถึงห้องเรียนที่จัดตั้งเป็นห้องเรียนที่โปร่ง อากาศถ่ายเทได้สะดวก จัดสิ่งแวดล้อมที่ดีในห้องเรียนให้แก่ นักเรียน (หนูเตียวรัตนกุล, 2526) ในการวิจัยของ มานะ อุณรัตน์ (2532) พบว่าในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนมากกว่าในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัลลิกา นิตยาพร และคณะ (2525) ที่พบว่าบรรยากาศในห้องเรียนของโรงเรียนกลุ่มผลสัมฤทธิ์สูง ดีกว่าบรรยากาศในห้องเรียนของโรงเรียนกลุ่มผลสัมฤทธิ์ต่ำ การที่นักเรียนจะเรียนได้ดี มิได้ขึ้นอยู่กับความสามารถหรือเชาว์ปัญญาอย่างเดียว องค์ประกอบอื่นอาจมีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนได้ เช่น บรรยากาศในห้องเรียน ทักษะการสอนของครู สภาพสิ่งแวดล้อมของห้องเรียนและโรงเรียน (Mehren และ Lehman, 1973)

ในเรื่องพฤติกรรมการสอนของครูนั้น ธีรยุทธ เสนิงค์ ณ อยุธยา (2528) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมการสอนของครู และพฤติกรรมของนักเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด พฤติกรรมการสอนที่ดีของครูย่อมส่งเสริมให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนที่ดี พรรณี ช. เจนจิต (2528) ได้กล่าวว่า การสอนบทเรียนใด ๆ ก็ตาม ต้องคำนึงถึงว่าจะทำอย่างไรให้สิ่งเร้าในการสอนมีความเข้มข้น และได้เสนอข้อคิดไว้ประการหนึ่งในเรื่องการใช้เสียงว่า ถ้าครูรู้จักเพิ่มน้ำหนักของเสียงในการพูด การอธิบาย ตอนใดควรจะใช้เสียงเบาหรือเสียงดัง การใช้เสียงนี้ถือเป็นสิ่งเร้าที่สำคัญ บทเรียนจะเร้าผู้เรียนแต่ไหนนั้นขึ้นอยู่กับเสียงของผู้สอน ซึ่งเสียง ท่าทางของครูผู้สอนแล้วแต่เป็นสิ่งเร้าให้เกิดความสนใจในบทเรียนทั้งสิ้น ดังนั้นในขณะที่สอนครูควรจะใช้เสียงหรือท่าทางที่สนุกสนานไม่เฉื่อยชา ซึ่งจะ เป็นส่วนหนึ่งที่จะกระตุ้นให้เด็กสนใจในบทเรียนนั้นๆ

ในการใช้ดนตรีประกอบการสอน Flohr (1981) กล่าวว่า ควรจัดกิจกรรมดนตรีสอดแทรกในขบวนการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กได้พัฒนาการด้านดนตรีอย่างต่อเนื่องและยังช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านภาษาโดยเฉพาะการเรียนรู้ศัพท์และพัฒนาการอ่านอื่น ๆ ได้ ดังที่ สมชาย บั้มพันธ์ (2519) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาของนักเรียนในระดับประถมศึกษา จากการใช้สไลด์สี่ประกอบเสียงบรรยายกับสไลด์ประกอบเสียงบรรยายและเสียงดนตรี พบว่าการใช้เสียงดนตรีประกอบการช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ดีขึ้น

การฝึกสมาธิเป็นแนวทางสำคัญแนวทางหนึ่งที่จะพัฒนาจิตใจให้มีความสงบ และตั้งมั่นกับสิ่งที่ได้กระทำ ดังคำกล่าวของสมเด็จพระญาณสังวร (2522) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของสมาธิว่า สมาธินั้นจำเป็นต้องใช้ในการเรียน การฟัง การอ่าน การเขียน การทำงานทุกอย่างทั้งในทูลเรื่องที่ประสบพบพาน ฉะนั้นการฝึกฝนสมาธิจึงมีประโยชน์มาก สามารถทำจิตใจให้สงบตั้งมั่นได้เป็นอย่างดี ผู้ที่ฝึกสมาธิแล้วจะได้รับผลประโยชน์จากการฝึกเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นในด้านการศึกษาเล่าเรียน การรักษาโรคทางกาย สุขภาพจิตหรือแม้แต่การดำเนินชีวิตประจำวันก็ตาม จากงานวิจัยของ อ.พหล สงวนศิริธรรม (2518) และโรจน์ สุวรรณสุทธิ (อ้างถึงใน เฉก ชนะศิริ, 2529) พบว่า การฝึกสมาธิเป็นผลดีต่อการเรียน กล่าวคือ ทำให้เด็กเรียนตั้งใจเรียนมากขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เกิดความสบายใจ อารมณ์แจ่มใส

การผ่อนคลายความเครียดมีประโยชน์หลายประการ เช่น ช่วยให้ความจำดีขึ้น ความจำมั่นคง ผู้ที่มีความจำดี สามารถรวบรวมสมาธิและจำเหตุการณ์ต่างๆ ได้โดยง่ายจากการศึกษาผลของการคลายความเครียดของกล้ามเนื้อที่มีต่อช่วงความจำตัวเลข พบว่า คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองจากการสอบสองครั้งสูงกว่ากลุ่มควบคุม (สุวรรณิน อนุমানราชชน, 2523) และตามที่ สุรินทร์ ยอดคำแพง (2531) ได้ศึกษาผลของการฝึกผ่อนคลายความเครียดที่มีต่อความสามารถในการอ่านของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกผ่อนคลายความเครียด มีความสามารถในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกผ่อนคลายความเครียด

ด้วยความสำคัญและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยว่า

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยการสอนแบบชี้แนะ จะมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนตามปกติ

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ทฤษฎีและหลักการสอนแบบชี้แนะนี้ ถือเป็นวิธีสอนภาษาวิธีหนึ่งซึ่งอาจไม่ตรงกับหลักการและทฤษฎีการสอนภาษาไทยแบบอื่นๆ
2. คณะแนวความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของตัวอย่างประชากรในภาคเรียนที่ผ่านมาสามารถใช้เป็นคะแนนความรู้พื้นฐานทางด้านความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยเบื้องต้นได้
3. การวิจัยนี้ไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในเรื่อง เพศ อายุ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคมของนักเรียน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ความเข้าใจในการอ่าน หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจเรื่องราวที่อ่านในลักษณะของการแปลความ ตีความ ขยายความ ซึ่งมีพฤติกรรมดังนี้

1. แปลความ คือสามารถแปลคำหรือข้อความที่อ่านให้เป็นคำหรือข้อความใหม่ได้
2. ตีความ คือ สามารถเรียงลำดับเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านได้ สามารถหาความสัมพันธ์ของคำหรือข้อความจากเรื่องที่อ่านได้ สามารถจับใจความสำคัญหรือสรุปเรื่องราวที่อ่านได้
3. ขยายความ คือ สามารถคาดคะเนเหตุการณ์ย้อนหลังหรือเหตุการณ์ต่อไปได้โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากเรื่องที่อ่าน

ความสามารถดังกล่าวจะวัดด้วยคะแนนที่ได้จากการตอบแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การสอนแบบชี้แนะ หมายถึง การสอนที่มีองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน 3 ประการ คือ การจัดห้องเรียนที่ดึงดูดใจ การแสดงออกของครูขณะสอน การผ่อนคลายความเครียดของนักเรียนและมีลำดับขั้นตอนการสอนที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงจากการสอนแบบชี้แนะของ Bancroft มี 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ทบทวนบทเรียนเดิม เสนอบทเรียนใหม่ เสริมความจำ ประเมินผล

การสอนตามปกติ หมายถึง การสอนที่ดำเนินการสอนตามคู่มือการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2535 โรงเรียนสาธิตมอดินแดง มหาวิทยาลัยขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารต่าง ๆ

ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความรู้และทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทยด้านความเข้าใจในการอ่าน การสอนแบบชี้แนะ การสอนตามปกติ การวัดและประเมินผลด้านความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย จาก เอกสาร วารสาร ตำรา หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) คู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. เลือกตัวอย่างประชากร

2.1 ตัวอย่างประชากรในการวิจัยนี้คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมอดินแดง มหาวิทยาลัยขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2535 จำนวน 60 คน

2.2 เลือกตัวอย่างประชากรแบบจับคู่คะแนน (Match by Pair) โดยใช้คะแนนวิชาภาษาไทย ด้านความเข้าใจ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2534 จากจำนวนทั้งสิ้น 144 คน จับคู่คะแนนนักเรียนที่คะแนนเท่ากันหรือใกล้เคียงกันให้ได้ 2 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน

2.3 สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับฉลากให้กลุ่มทดลองที่ 1 สอนโดยการสอนแบบชี้แนะ และกลุ่มทดลองที่ 2 สอนโดยใช้การสอนตามปกติ

3. สร้างแผนการสอนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยการสอนแบบชี้แนะและการสอนตามปกติ จำนวนอย่างละ 15 แบบ

4. นำแผนการสอนภาษาไทยไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้อง ความเหมาะสม ความครอบคลุมของเนื้อหาและกิจกรรมตลอดจนให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

5. นำแผนการสอนที่ใช้ในการวิจัยที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมอดินแดง มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 42 คน ซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างประชากรแล้วนำมาวิเคราะห์และแก้ไขส่วนที่ยังบกพร่อง

6. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบทดสอบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1 ชุด

7. นำแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมอดินแดง มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 40 คน นำคะแนนมาวิเคราะห์ค่าระดับความยาก ค่าอำนาจจำแนก แล้วคัดเลือกข้อสอบ ไว้ 30 ข้อ นำข้อสอบที่คัดเลือกไว้ไปทดลองใช้อีกครั้งกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมอดินแดง จำนวน 34 คน ที่ไม่ใช่ชนักเรียนที่ทดสอบในครั้งแรกแล้ว นำคะแนนมาหาค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยง

8. สร้างความคุ้นเคยกับนักเรียนทั้งสองกลุ่ม โดยใช้แผนการสอนสร้างความคุ้นเคย กลุ่มละ 2 แผน ใช้เวลาสอนแผนละ 3 คาบ คาบละ 20 นาที

9. นำแบบทดสอบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ทดสอบนักเรียนทั้งสองกลุ่มก่อนเรียน (Pre-test) เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐาน

10. ทดลองสอนโดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนทั้ง 2 กลุ่ม ตามแผนการสอนแบบชี้แนะ และแผนการสอนตามปกติที่สร้างขึ้นกับนักเรียนแต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 15 แผน โดยใช้เวลาสอน 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 แผน

11. เมื่อทดลองครบตามกำหนดแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยชุดเดิมอีกครั้ง (Post-test)

12. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยทั้ง 2 กลุ่ม โดยการทดสอบค่าที (t-test)

13. สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการสอนทักษะการอ่าน
2. ครูภาษาไทยและผู้ที่เกี่ยวข้องได้แนวทางในการจัดกิจกรรมและขั้นตอนในแผนการสอนไปประยุกต์สอนทักษะภาษาไทยด้านอื่นๆ